

Урок №31 (15.04.2024 р.)

Тема уроку: **Динаміка “холодної війни”. Протистояння НАТО і ОВД**

Після закінчення Другої світової війни зміцнилися позиції у світі країн - переможниць, особливо СРСР і США. Почалася боротьба двох курсів - радянського і західного - з питань повоєнного облаштування світу.

Дві найбільші держави у світі - СРСР і США - після війни намагалися якомога більше розширити зони свого впливу у світі. Глобальне суперництво цих держав виявилось у гонці озброєнь. Протистояння відбувалося також у дипломатичній, пропагандистській, зовнішньоекономічній діяльності. Ця конфронтація дістала назву “холодна війна”. Вона не переросла в “гарячу” лише тому, що жодна сторона не була впевнена у своїй перемозі.

Із лютого 1946 р. радянська пропагандистська машина розгорнула антизахідну кампанію. Країни Заходу не залишилися в боргу. У березні того ж року колишній Прем'єр-Міністр Великої Британії Вінстон Черчилль у виступі в американському місті Фултон заявив, що “комуністичний тоталітаризм” замінив собою “фашистського ворога” і планує підкорити світ. За його словами, через усю Європу - від Балтики до Адріатики - пролягла “залізна завіса”.

Словник

“Холодна війна” - це ідеологічне, економічне, політичне, культурне протистояння соціалістичних і капіталістичних країн, насамперед СРСР і США.

Етапи “холодної війни”

Перший етап - 1945-1955 рр.	Розкол світу на два ворогуючих табори та військово - політичні блоки: НАТО і ОВД
Другий етап - II пол.50-х-60-ті рр.	Особливе загострення міжнародної напруги (Карибська криза 1962 р.; війна у В'єтнамі 1964-1973 рр.; зведення Берлінської стіни 13 серпня 1961 р.; Празька весна - 1968 р.)
Третій етап - 70-ті - I пол.80-х рр.	Розрядка міжнародної напруженості, її розвиток і закінчення
Четвертий етап - I пол.80-х - поч. 90-х рр.	Перебудова і деідеологізація міжнародних відносин, повільна ліквідація військово-політичного розколу світу й закінчення “холодної війни”

Складові “холодної війни”:

1. Утворення військово-політичних блоків: НАТО і ОВД.

2. Регіональні конфлікти:
 - війна в Кореї 1950-1953 рр.;
 - війна у В'єтнамі 1964-1973 рр.;
 - Карибська криза 1962 р.;
 - війна в Афганістані 1979-1989 рр.
3. Гонка у галузі космічних досліджень.
4. Економічна війна та взаємна таємна технологічна блокада.
5. Взаємне залякування СРСР і США.
6. Пропагандистська війна.
7. Гонка ракетно-ядерних і звичайних озброєнь.
8. Боротьба розвідувальних служб та здійснення ідеологічних диверсій.
9. Боротьба за вплив у країнах, що розвиваються.
10. 1947 р. - "доктрина Трумена" - доктрина "стримування комунізму".

Ключові міжнародні події цього періоду.

Дата	Подія
1945 р.	Створення ООН (для збереження миру та запобігання розв'язу нові війни)
1945 - 1949	Блокада Західного Берліну (розкол Німеччини та утворення НДР). Початок відкритого протистояння США і СРСР в Європі)
1949 р.	Утворення НАТО - військово-політичного блоку західноєвропейських країн і США та Канади (для "стримування комунізму"). У відповідь на це СРСР утворюється РЕВ (Рада Економічної взаємодопомоги) - військово-економічний союз соціалістичних країн Європи
1950 - 1953	Війна в Кореї (спроба поширення комуністичного впливу на СРСР в союзі з комуністичним Китаєм). Перша спільна військова операція ООН проти Північної Кореї.
1955 р.	Утворення Організації Варшавського Договору (ОВД) - військово-політичного союзу комуністичних держав (у відповідь на прийом ФРН до НАТО), посилення конфронтації двох блоків - НАТО.
1961 р.	Берлінська криза (завершилась побудовою "берлінського мурованого" бар'єру). Загроза збройного конфлікту між СРСР і США.
1962 р.	Карибська криза (внаслідок спроби СРСР в ході підтримки кубинської революції змінити баланс ядерних сил). Загроза розгортання збройного конфлікту світового масштабу.

1963 р.	Підписання Договору про заборону випробувань ядерної зброї в атмосфері, космічному просторі і під водою. Початок обмеження ядерних озброєнь.
1968 р.	Підписання Договору про нерозповсюдження ядерної зброї.
1964-1973	Агресія США у В'єтнамі
1967 р.	“Шестиденна війна” Ізраїлю проти арабських держав

Матеріал по темі у **презентації** за **посиланням**: [Презентація до уроку з всесвітньої історії 11 Міжнародні відносини](#)

Запитання для самоконтролю

1. Що таке “холодна війна”?
2. Назвіть основні етапи “холодної війни”.
3. Схарактеризуйте складові “холодної війни”.

Домашнє завдання: ст. 176-178 підручника. Посилання: [Підручник Всесвітня історія 11 клас Полянський](#)